

הציצית על הכנף

1 שלח טו, לח
ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם.

2 מנחות מא, ב – מב, א
אמר רב פפא הלכתא ד' (חוטין, רש"י) בתוך שלש (שלא יגביהנה יותר מג' אצבעות, רש"י).
אמר רב גידל אמר רב ציצית צריכה שתהא נוטפת על הקרן שנאפר על כנפי בגדיהם (שתהא תולה ומכה על הקרן, כלומר שיגביהנה למעלה מן השפה כדי שתהא תולה ונוגעת התלויה בקרן, רש"י).
אמר ר' יעקב אמר רבי יוחנן וצריך שירחיק מלא קשר גודל (צריך שיגביהנה מן השפה מלא קשר גדול שיעור הציפורן עם בשר עד פרק ראשון, רש"י).

3 הגהות מיימוניות פ"א אות ב
כתב רא"ם וצריך לתת הציצית לאורך הטלית ולא ברחבו, דבעינן שתהא נוטפת על הכנף, פירוש תלוי על הקרן, ואי הוי ברחבו לא הוי נוטף שהרי כלפי הקרקע הוא תלוי. וכן הנהיג מורי ... שוב חזר בו ואמר דהכל נקרא נוטף על הכנף.

4 שוע"ר סי' יא
י"ד כשעושה הנקב שתוחב בו הציצית לא יעשו למעלה משלשה גודלין משפת הבגד, מפני שנאמר על הכנף, ולמעלה מג' אין זה כנף אלא בגד.

טז ולא יעשה הנקב סמוך לשפת הבגד, שנאמר על הכנף, ואם היה סמוך מאוד לשפת הבגד היה תחת הכנף. ולכן צריך להרחיק הנקב משפת הבגד כשיעור שיש מן קשר אגודל עד סוף הציפורן, דהיינו לערך ב' גודלין.

לד כשתולה הציצית בבגד צריך לדקדק שיתלה בענין שיהיה הגדיל התלוי נוגע ומכה **בכנף הבגד**, ולא יהיה תלוי כלפי קרקע, שנאמר על כנפי בגדיהם. ולכן ב' ציצית התחתונות יהיו תלויים לאורך הבגד, דכשיעטף בו ויהיה אורך הטלית סביב רוחב גופו יהיו הציצית נוגעים ומכים על הקרן, אבל אם היתה תליית הגדיל על רוחב הבגד, אם כן כשיעטף את קומתו מראשו עד רגליו ברוחב הבגד יהיה הגדיל תלוי כלפי הקרקע ולא יהיה תולה ונוגע ומכה על הכנף. ובב' ציצית העליונים פעמים צריך שיהיה הגדיל תלוי לאורך הבגד, ולפעמים לרחבו, והכל לפי עטיפתו, רק יזהר שלא יהיה הגדיל תלוי כלפי הקרקע, אלא נוגע ומכה על הקרן.

5 פסקי הסדור הל' ציצית
הנקב שמכניס בו חוטי הציצית צריך שיהיה רחוק מסוף הכנף כאורך מלא קשר אגודל עד סוף הצפורן ... והרחקה זו לצאת לכל הדעות צריך להיות מסוף רוחב הטלית שהוא לקומת המתעטף וגם מסוף אורך הטלית שהוא לרוחב המתעטף בטלית גדול שמתעטף בו כמשי"ת. וכן צריך להרחיק בטלית קטן באורך וברוחב.

רק שבטלית גדול יעשה נקב אחד לבד, ויכניס בתוכו הד' חוטין, ויכפלים לח' וימתחם לאורך הטלית, שהוא לרוחב המתעטף, ויקשרם שם על צדי הטלית למעלה ממלא קשר גודל ... ולא די במה שהנקב שבו מכניס החוטין הוא למעלה מקשר גודל, שנאמר גדילים תעשה לך על ארבע כנפות, שיהא הגדיל נעשה בגובה הכנף, ומהנקב עד הקשר הראשון אינו נקרא גדיל עדיין ... עצה טובה לו לעשות עוד נקב קטן סמוך לשפת הטלית שמצדה לרחבה למעלה מקשר גודל מהזווית שלמטה ולהעביר שם חוט הכורך שהוא הארוך אחר שעשה הקשר העליון כראוי קודם שיתחיל לכרוך.

ובדורות המשנה והגמרא היו עושים הנקב סמוך לשפת הטלית מצדה ועל ידי זה היתה הציצית מהודקת לשפת הטלית...

ובטלית קטן יש לעשות ב' נקבים ... ויש מדקדקים לעשות הנקבים באלכסון קצת, בכדי שכשתהא הציצית תלויה למטה לשולי הבגד, תהא נוטפת (פירוש נוגעת) ומכה שם תוך מלא קשר גודל מהזווית, בשולי הבגד לרחבו, לחוש לדברי המצריכים כן.

6 שוע"ר סי' רסד
טו סמרטוטין ... שנפחתה מג' אצבעות אינה מקבלת טומאה שאין שם בגד עליה.